

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

FILMOVÁ A TELEVIZNÍ FAKULTA

Filmové, televizní a fotografické umění a nová media

Dokumentární tvorba

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

CENA ZA KONFORMITU
Případová studie Fu Yue

Lenka Benešová

Vedoucí práce: Alice Růžičková

Oponent práce: Haruna Honcoop

Datum obhajoby: 10. září 2019

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, 2019

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

FILM AND TELEVISION FACULTY

Film, Television, Photography, and New Media

Documentary Film

BACHELOR THESIS

CENA ZA KONFORMITU
Případová studie Fu Yue

Lenka Benešová

Tutor of thesis: Alice Růžčková

Opponent of thesis: Haruna Honcoop

Date of defence: September 10, 2019

Result of defence: BcA.

Praha, 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

CENA ZA KONFORMITU
Případová studie Fu Yue

vypracoval samostatně pod odborným vedením vedoucího práce
a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne

.....
podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá reflexí vztahu sociálního kapitálu umělce a instituce, která je zprostředkovatelem tohoto kapitálu. Zaměřuje se na konkrétní případ Fu Yue, dokumentární režisérky, která použila prostor určený k přednesu děkovné řeči při příležitosti přebírání ocenění za svůj film pro politický projev, který je považován v oblasti, kde se pohybuje, za kontroverzní. Za pomoci analýzy dokumentů, mediálních obsahů a vlastního rozhovoru s Fu Yue sleduje principy interakčních rituálů v rámci platform pro předávání filmových ocenění. Teoretickým základem jsou teze Pierra Bourdieua, Émile Durkheima a Randalla Collinse. Studie podhalila tendenci davu nevystupovat z komfortní zóny a účinnost tezí Randalla Collinse v souvislosti s emočním nastavením kolektivu, účastnícím se slavnostních ceremonií.

Abstract

This bachelor thesis focuses on the reflection of the relationship between the social capital of the artist and the institution that mediates this capital. It focuses on the specific case of Fu Yue, a documentary director, which used her acceptance speech in occasion of receiving a film award for a political gesture, which considered as controversial in her field. By analysis of written documents, media content and face-to-face interviews with Fu Yue work observes the principles of interactive rituals within the award-winning platforms. The theoretical basis of this work is delivered via theses of Pierre Bourdieu, Émile Durkheim and Randall Collins. Study shows tendency of a crowd not to step out of a comfort zone and the effectiveness of Randall Collins theses in connection with the emotional set-up of the collective participating in the festive ceremonies.

Poděkování:

Ach, Filmová a televizní fakulta Akademie múzických umění v Praze. Jak moc ti chci poděkovat! Chci poděkovat svojí katedře, která je pro mne skoro rodinou. Chci poděkovat svým přátelům Josefovi Martině, Alici, Noře, Lukášovi, Magdaleně, Ludvíkovi, Martinovi, Kláře, Jurasovi, Oliverovi, Karolíně, Laureen, Wiebke, Zoe, Vojtěchovi, Vanesse, Lin Chen, Cheng Wei, Casperovi, Yin Hanovi, Limovi, a mnoha dalším. Mé díky patří Josefovi, který mi byl tím nejlepším milencem a intelektuální oporou. Chci poděkovat Alici Růžičkové za její trpělivost, bez které bych nebyla tím, čím jsem. Chci poděkovat Haruně Honcoop za její cenné připomínky a Vítu Janečkovi za pomoc s hledáním tématu. Chci poděkovat své mamince a tatínkovi, své sestře, která je tak dobrou matkou. Chci poděkovat Fu Yue za její existenci, Marlonu Brandovi a Vanesse Redgrave za odvalu. Děkuji, děkuji vám všem, za to, že cítím vaši podporu. Nevím, jak vy, ale já jsem se svým výzkumem opravdu bavila. Chci vám všem poděkovat za tu poctu a možnost psát bakalářskou práci, jste všichni krásní lidé. Děkuji vám a miluji vás, všechny vás tolik miluji! Miluji všechny, kterých se moje bakalářská práce jakkoli týkala! Miluji Čínu za její politický potenciál a Taiwan za svobodu projevu. Chci poděkovat Americké Filmové Akademii za vzrušení, které dodává současné kultuře a za živnou půdu sexuálního harašení, které dalo vzniknout hnutí MeToo. Tento moment je o tolik větší než já sama. Na světě je tolik lidí, kteří sní o dokončení bakalářské teoretické práce a byla bych sobecká, kdybych to považovala pouze za svůj úspěch. Právě díky patří vám. Právě díky patří společnosti. Chci toto poděkování věnovat všem neznámým a nevzdělaným dívkám z Moravy. Chci vám poděkovat, že jste silní a nenecháte se vyvést z míry uprchlickou vlnou a hybridními hrozbami, mířících z režimu Vladimira Putina, Si Ťin-pchinga a Donalda Trumpa. Chci vám poděkovat, že nepodporujete Andreje Babiše a Miloše Zemana. Pevně doufám, že svět bude jednou existovat ve světovém míru bez fašismu, sexismu, nacismu, rasismu, homofobie, xenofobie, autoritářství, diktatury, oligarchie, totality, dezinformací a arogance. Děkuji vám, že nepodporujete obchod se zbraněmi a dezinformace ohledně klimatické změny. Chci

poděkovat, že se snažíte nepodporovat trh s kokainem, který ničí společnost a že respektujete politické názory studentů, ať už se pohybují v poli vašeho paradigmatu, či nikoli. Chci poděkovat Gretě Thunberg. Dali jste mi toho tolik. Tolik, že to ani nedokážu vyslovit. Měla jsem vždy jisté pochybnosti ale teď, právě pro tento moment cítím, že mě máte rádi. Že mě opravu a upřímně máte rádi. Děkuji vám. Na závěr mé děkovné řeči vám upřímně vzkazuji, že ve svém boji proti čemukoli, co subjektivně považuji, nebo v budoucnu budu subjektivně považovat za nesprávné, vytrvám. Doufám, že se naše srdce budou i nadále potkávat ve vzájemném respektu a lásce.

Obsah

1. Úvod:	1
2. Metodologická část	2
2.1 Kvalitativní metodologie	2
2.2 Případová studie.....	2
2.3 Užití případové studie pro můj výzkum	3
3. Teoretická část.....	3
3.1 Emile Durkheim a kolektivní paměť.....	4
3.2 Randall Collins a teorie interakčního rituálu	5
3.2.1 Vstupy Interakčního rituálu.....	5
3.2.2 Emocionální energie	6
3.2.3 Výsledky rituálu	7
3.3 Pojem sociální (symbolický) kapitál.....	8
3.4 Akt předávání cen.....	9
2.4.1 Odmítnutí Oscara Marlonem Brandem	10
2.4.2 Projev Vanessy Redgrave	12
4. Výzkumná část.....	15
4.1 Kontext cen Golden Horse	15
4.2 Režisérka Fu Yue	15
4.3 Ceremoniál v roce 2018	16
4.3.1 Událost očima médií	17
4.3.1 Komentáře	21
5. Závěr.....	25
6. Použitá literatura a zdroje.....	27

Seznam příloh

1. Úvod

Způsob, jakým je společensky stanovenou institucí oceňována zásluha jedince v často nedefinovatelných kritériích (zejména v uměleckých kruzích), je pro mne dlouhodobě fascinujícím fenoménem, na kterém se veskrze zrcadlí problematika konformizace lidského počínání.

Předložená bakalářská práce se věnuje fenoménu nabývání symbolického kapitálu a jeho vlivu svobodu projevu umělce. Pracuje s případem Taiwanské aktivistky a filmové režisérky Fu Yue, která využila svého vítězství v kategorii "nejlepší dokumentární film roku" v rámci udílení výročních cen Golden Horse Awards, pořádaných v metropoli Taipei, aby na slavnostním předávání ocenění přednesla „kontroverzní“ politickou řeč. Na základě zkoumání a interpretace vývoje reakcí na projev Fu Yue se pokouším nastínit možnou cyklickou strukturu vzájemného vlivu symbolického kapitálu na potenciální nutnost konformity při jeho růstu. Vedle Fu Yue podávám pro srovnání a možnost aplikovat mé poznatky na širší společenský kontext další dva případy děkovných proslovů, které byly označeny jako kontroverzní a které určitým způsobem ovlivnily pozici svých autorů ve společnosti.

2. Metodologická část

2.1 Kvalitativní metodologie

Pro svou práci užívám metodu kvalitativního výzkumu, konkrétněji případové studie. Metodologie v sociálních vědách představuje podle Ramazonglu (2004) soubor pravidel, která mluví o vlivu lidského poznání na tvorbu sociálního života a jeho korespondenci se současnou realitou. Sociální vědní obory zastávaly po dlouhé časové období spíše pozitivistické náhledy, které nutí k zobecnění a tvorbě obecných struktur, jež jsou schopny obsáhnout širší fenomény.

2.2 Případová studie

Takto nastavené paradigma udržovalo po dlouhou dobu metodiku případových studií a jiných kvalitativních výzkumů ve škatulce „těch druhých výzkumů“. Ačkoli se případové studie objevovaly ve výzkumných kruzích už v 19. století, podle Johanssona (2003) bylo jejich plné využití uplatňováno až ve století dvacátém. Ačkoli přístupy kvalitativní a kvantitativní se zdály dříve být neslučitelné, postupně se začala uplatňovat jejich kombinace, která ústila ve tzv. druhou generaci případových studií, tedy éru smíšeného přístupu. Dnes je případová studie jednou z nejrozšířenějších výzkumných metod, uznávaná i mezi ryze pozitivistickými empirickými obory, které původně považovaly její nástroje za nedostatečně podložené. John Gerring (2007) uvádí svou knihu o případových studiích metaforickým citátem: „Jsou dva způsoby, jakými lze postavit dům. Můžete prostudovat konstrukce mnoha domů, celou jednu velkou podmnožinu domů, či dokonce stovky tisíc domů. Nebo můžete prozkoumat konstrukci jednoho konkrétního domu.“ Michal Kořan dále nastiňuje rozdílné přístupy k metodě případové studie, zejména z hlediska rozdílnosti studie zaměřené na jeden případ, či studie využívající komparativních metod, využívající případů několik. Ve svém výzkumu využiji metody tzv. jednopřípadové studie, ačkoli věnuji kapitulu nástinu jiných případů, které mé závěry doplňují a vytváří potenciální oblouk obecné platnosti. Michal Kořan tvrdí, že i jeden případ může plnohodnotně tvořit obecně a dlouhodobě platný závěr a takový způsob náhledu na případovou studii nazývá jako způsob instrumentální (Kořan in Drulák 2008) a odlišuje ji od tvrzení, že případovou studií nelze či není nutno přispět ke tvorbě obecně platné teorie. Robert

Yin (2009) tvrdí, že případová studie nejlépe odpovídá na otázky „jak?“ a „proč?“. Zodpovězení těchto bazálních dotazů je z mého pohledu efektivním nástrojem pro získávání poznatků týkajících se sociologických fenoménů.

2.3 Užití případové studie pro můj výzkum

V rámci mého výzkumu je možno k těmto otázkám vztáhnout obě strany konfliktu. Proč a jak Fu Yue využila prostoru, který jí byl dán spolu s nabytím symbolického kapitálu? Proč a jak veřejnost reagovala? Ačkoli případ Fu Yue vybízí ke komparaci s jinými projevy společenské kontroverze a tedy využití studie vícepřípadové, rozhodla jsem se kvůli komplexnosti GHA incidentu zaměřit svou pozornost pouze na případ tento. Jako metodu pro sběr dat jsem využila záznamu osobního rozhovoru s režisérkou samotnou a dále analýzy příspěvků, které na incident reagovaly ve virtuálním prostoru. Jde především o reakce sdílené na sociální síti Facebook, Weibo a Wechat (Vláda čínské lidové republiky nedovoluje veřejnosti užívání mezinárodních platforem, jako je Facebook, Youtube, či Google a Wikipedie. Pro účely virtuální komunikace občanům zprostředkovali vlastní platformy, jejich obsah prochází zevrubnější systematickou kontrolou, aby zamezili případné „závadnosti“ publikovaných informací vůči ideologii tamního režimu. Vzhledem k narůstající problematičnosti hybridních válek a dezinformačních kampaní, které mají na svědomí cílené formování společenské debaty ve virtuálním prostoru, považuji využití internetových memů, článků a komentářů za adekvátní zdroj plnohodnotného výzkumu.

2.4 Cíl výzkumu

Cílem mého výzkumu by měla být interpretace událostí, které v následujících kapitolách představím a úvaha nad mírou konformity vůči instituci, která jednotlivci zprostředkuje sociální kapitál. Interpretací svých poznatků bych ráda predestřela možný návod, jak využít prostor spojený s okamžitě nabytým sociálním kapitálem k prosazování témat, jež stojí mimo paradigma instituce, která zastřešuje aktivity jedince (v tomto případě umělce). V neposlední řadě chci potvrdit, či vyvrátit oprávněnost počínání režisérky Fu Yue.

3. Teoretická část

Jako teoretické pilíře pro své poznatky zde využiji tezí Emila Durkheima a na něj navazujícího Randalla Collinse, kteří se zabývali teorií interakčních rituálů a skupinově předávaných emocí. Randall Collins a jeho strukturalizovaná teorie interakčních rituálů zde pro mne vykresluje vhodnou kostru pro uchopení případu, jež využívám pro svůj výzkum. Jádrem mé práce je však především teorie symbolického kapitálu sociologa Pierra Bourdieu. V následující kapitole podrobněji přiblížím teze výše zmíněných autorů a obhájím tak mou volbu pro jejich použití.

3.1 Emile Durkheim a kolektivní paměť

Emile Durkheim ustanovuje termín kolektivní paměť, jakožto bazální prostředek pro zajištění solidarity a morálky ve společnosti. Identita celé skupiny i jednotlivých členů je definována sociální pamětí, tedy jakousi kolektivní schopností držet kontinuitu s minulostí. Takováto forma společného nazírání na minulost pak nevytváří pouze depozitář pěkných vzpomínek, ale i kolektivní zkušeností definovaná tabu a témata „o kterých se nemluví“. Stavba těchto spektrálně odlišných mantinelů pak ustanovuje pole loajality člena kolektivu vůči celku, ať už je celek definicí pro národ, uměleckou sféru, akademický okruh kolektiv ucelený shodným náboženským vyznáním. Znalost těchto mantinelů je důležitá pro udržení sounáležitosti a skupinové morálky. V případě incidentu na Golden Horse Awards se mantinely skupiny projevily prostřednictvím reakce široké veřejnosti i úzkého kolektivu. Fu Yue svým gestem vyvolala nejen debatu o politické situaci na Taiwanu, ale též poodhalila hranice, jejichž překročení je v rámci její sociální sféry nepohodlné. Durkheim zastává tezi, že „neexistuje společnost, jež by necítila potřebu pravidelně udržovat a upevňovat kolektivní pocity a ideje utvářející její hodnotu a osobitost. Této morální obnovy lze dosáhnout jedině prostřednictvím střetávání, shromáždění a kongregací, při nichž se jednotlivci sejdou, navzájem se sblíží, a tak společně utvrdí své pocity. Tyto obřady se svým cílem ani užívanými prostředky v ničem neliší od náboženských obřadů v pravém slova smyslu.“ (Durkheim, 2002 :460). Obřady mají podle Durkheima nehledě na emoční zabarvení společný jmenovatel v emoci vzrušení. Kolektivně prožívané vzrušení z rituálního obřadu má tendenci potlačovat individuální emotivní nastavení aktérů. Účastník si uvědomuje, že bez kolektivu, se kterým má to privilegium emoci sdílet,

by jeho prožitek nebyl tak silný, či vůbec žádný a strachem z možnosti ztráty vlastní exkluzivity podmiňuje loajální přístup. Kolektiv takto nabývá nástrojů pro tvorbu vlastních morálních hodnot, jimiž je pak loajalita členů ošetřována. Parametry morálních zásad pramení z konkrétního společenského složení a nastavení. Náboženská sekta má přirozeně jiné dimenze smyslu pro morální hodnotu, než filmová akademie. Zde nastává problematický střet, jelikož samotné kolektivy jsou v drtivé většině případů nekonzistentní a obsahují v sobě jakési menší „podkolektivy“ s často protichůdnými zájmy, nebo mohou být průsečíkem množin jiných větších kolektivů. V případě ocenění Golden horse award je tento nesoulad zapříčiněn skloubením národnostně politických zájmů a motivací umělecké sféry.

3.2 Randall Collins a teorie interakčního rituálu

Randall Collins a jeho teorie interakčního rituálu považuje za klíčový aspekt mikrosociologického zkoumání vzájemnou interakci sociálních aktérů. Střetnutí tváří v tvář hraje podle Collinse nezastupitelnou roli, jelikož právě aspekt jednání „tady a teď“ je stavebním kamenem autentického jednání jednotlivce či skupiny. Právě v těchto momentech je vytvářena agenda sociálního života (Collins, 2004:3). Jedinec je tak formován souhrnem každodenních událostí, které mají své zákony a procesy, nejde tudíž pouze o nahodilé situace, jejichž existence je podmíněna pouze příhodnou kombinací aktérů. Collins dále strukturalizuje aspekty nutné pro uskutečnění rituálu do čtyř složek.

3.2.1 Vstupy Interakčního rituálu

3.2.1.1 Tady a teď

První podmínkou je přítomnost alespoň dvou aktérů ve stejný okamžik na stejném místě. Jelikož rituál je v podstatě fyzickým procesem, je potřeba přítomného fyzického aktérů, aby na sebe mohli vědomě i nevědomě působit. Tímto vzájemným ovlivňováním se vytváří možnost skupinové participace a dochází k formování identity jedince jako člena kolektivu. V dnešní době se sice jedinci mohou díky moderním komunikačním technologiím spojovat i na velké vzdálenosti, ale tato

skutečnost nemůže nahradit přítomnost na místě, bez které chybí zpětná vazba a vědomí přítomnosti jak ostatních aktérů, tak sebe sama. (Collins 2004: 54)

3.2.1.2 Hranice pro outsidersy

Collins dále zmiňuje nutnost vytyčení hranice komunity a tím ustanovení statutu outsidera. Pokud aktéři vědí, kdo je a kdo není členem společnosti, automaticky si začnou definovat kritéria pro přechod ze stavu outsiderství dovnitř komunity a zároveň pro opačný proces vyloučení ze skupiny.

3.2.1.3 Objekt pozornosti

Iniciační rituál musí mít pro všechny účastníky společný objekt, na který je kolektivně zaměřená pozornost. Díky fyzické přítomnosti a vzájemné komunikaci aktérů si jednotlivci mohou uvědomit a ověřit zacílenou pozornost svého okolí, což díky tendenci se nevyčleňovat umocňuje pocit nutnosti pozornosti po vzoru ostatních udržet. Takto se vytváří tlak na sociální solidaritu a jedinci se vůči celku konformizují, čímž je jimi samotnými ošetřena příslušnost ke kolektivu.

3.2.1.4 Sdílené emoce

Poslední ingrediencí je shodné emoční nastavení všech aktérů, nebo alespoň natolik výrazné většiny, aby byla schopna určit výslednou kolektivní emoci. Podle Collinse je zejména vysoká míra pozornosti a pospolitě emoční naladění důležitou kombinací faktorů pro účinný průběh iniciačního rituálu. Všechny čtyř složky se na konstrukci rituálního obřadu podílejí ve variabilních intenzitách a tím zajišťují unikátní unikátnost rituálu.

3.2.2 Emocionální energie

Výsledkem efektivního fungování zmíněných faktorů je specifický druh energie, který Collins označuje jako energii emocionální. Pokud se aktéři při rituálu poctivě zaměří na příslušnou skupinovou aktivitu, prožívají sdílené emoce s výrazně vyšší intenzitou a takto intenzivní emoce jsou poté schopny převzít kontrolu nad jejich

vědomím. Právě emocionální energie je aspekt zodpovědný za jev, kterému říkáme davová psychóza. Účastníci davových akcí se cítí být natolik pohlceni energií, ke které sami přispívají, že svou emoci prožívají o to silněji. Collins tvrdí, že „naplňuje jedince pocitem sebejistoty, odvahy k jednání, respektive smělosti k převzetí iniciativy. Jde o morálně naplněnou energii – způsobuje, že se jedinec necítí jen dobře, nýbrž povzneseně, opojen smyslem pro konání toho, co je nejdůležitější a nejhodnotnější“ (Collins, 2004: 39 – překlad Zuzana Plíšková). Z citace vyplývá, že jedinec pod vlivem koncentrované emoce nabývá pocitu, že jeho jednání je řízeno vyšší morální hodnotou. Důležité je ale oddělit mravnost v mantinelech loajality ke komunitě od potřeby mravnosti nad rámec komunitních měřítek. Ačkoli obě možnosti jsou následkem stejné hybné síly v podobě davově koncentrované emoční energie, jeden ze směrů může tento energetický derivát použít nad, nebo spíše mimo rámec komunitních hodnot a spoluúčastníky tak uvrhnout mimo komfortní zónu stanovených pravidel. V emocionální energii Collins spatřuje jakousi dlouhodobou emoční zkušenost, která se liší od krátkodobých, rychle se střídajících a opakujících emocí, zkušenost, která je hnacím motorem potřeby aktérů participovat na rituálech opakovaně, čímž se stává pojítkem v řetězcích se rituálních aktech. Je výsledkem rituálu a jakožto výsledek motivuje vznik rituálu následného.

Ačkoli je Collinsova teorie interakčních rituálů a zejména pojem emocionální energie často zpochybňován pro svou nefunkčnost v širších měřítcích společenských fenoménů (M. Schwalbe, R.Munsch), pro můj výzkum nastavuje efektivní vzorec, o který se mohu opřít.

3.2.3 Výsledky rituálu

Podobně jako podněty pro interakční rituál rozlišuje Randal Collins i čtyři typy výstupů, jakýchsi výsledků, které aktéři prožijí v různé míře podle kombinace ingrediencí vstupních. Kombinace výstupů rituálu v účastnících utváří adekvátní míru emoční energie a kolektivní pozornosti a každý jednotlivec pak z rituálu vychází s motivací k další aktivitě a s pocitem vlastní nezastupitelnosti a důležitosti jakožto člena kolektivu. Pocit sounáležitosti se skupinou je podle Collinse řazen mezi dlouhodobé emoce. Emile Durkheim ve věci společenské identity ustanovuje pojem „posvátný objekt“, který spojuje kolektiv a vymezuje jeho ucelenost.

Takový objekt nemusí být hmotným předmětem, často jde spíše o gesto, či jiný typ motivu, který si mezi sebou členové skupiny předávají jako mem. Pocit sounáležitosti v aktérech probouzí potřebu solidarity vůči kolektivu a jedinci mají díky ní tendenci posvátné objekty bránit před znesvěcením. Touto svou obětí pro dobro posvátného objektu si zpětně upevňují status člena skupiny. Poslední výstupní jednotkou je smysl pro morální jednání. Jednotlivci mají tendenci se řídit podle zásad skupiny a respektovat její symboly. Toto je bod, při kterém člen podléhá konformizaci vlastní individuality ve prospěch kolektivu a má tendenci bránit jeho identitu před zásahy outsiderů, kteří se dělí na dva typy: jedinci, kteří nikdy součástí komunity nebyli a bývalí členové skupiny, kteří své privilegium být součástí skupiny nějakým způsobem pozbyli. Právě tento druhý typ „odpadlíků“ je pro můj výzkum důležitou složkou, jelikož hlavní aktérka mé případové studie určitou formou vyloučení z komunity prošla. Případ Fu Yue demonstruje fakt, že kolektivní morálka je pouze lokálně nastavenou záležitostí s omezenou účinností. Fu Yue zastává případ, kdy se morální hodnoty štěpí i v rámci kolektivu.

3.3 Pojem sociální (symbolický) kapitál

Mezi autory, kteří se zabývali pojmem sociální kapitál bych zmínila především jména Pierre Bourdieu (1986) a Robert Putnam (1993). Pierre Bourdieu patří mezi přední filozofy směru, který se nazývá poststrukturalismus. Témata, která ve svých dílech obsahuje, se primárně zabývají úlohou a postavením člověka vůči společnosti, kterou nazýval též jako „sociální pole“ (RŮŽIČKA, VAŠÁT, 2011, s. 129–133). Bourdieu rozdělil pojem kapitál na tři základní skupiny - ekonomický, sociální a kulturní (BOURDIEU, 1986: 47). Ekonomický kapitál je definován jako souhrn všech finančních prostředků a statků, které jsou ve vlastnictví člověka. V moci ekonomického kapitálu je utvářet společenské vrstvy. Jeho transformace na kapitál kulturní je poměrně snadnou záležitostí, na rozdíl od kapitálu sociálního (BOURDIEU, 1986: 47-63). Kapitál sociální Bourdieu definuje jako soubor aktuálních či potenciálních kontaktů, známostí a vazeb se schopností generovat kapitál ekonomický nebo kulturní (Bourdieu, 1986: 51-55). Důležitost kontaktů je závislá na jejich geografické vzdálenosti, jejich četnosti a členitosti. Pod pojmem kontakt a sociální kapitál můžeme chápat přátele, kolegy, rodinu, nebo členství ve skupině, náboženství, politickou příslušnost, či národnost. Podle Roberta Putnama je sociální kapitál zprostředkovatelem kolektivní spolupráce, která vede ke

společnému prospěchu. Ohlíží se tak na sociální kapitál primárně jako nástroj pro formaci kolektivu, než jednotlivce (PILEČEK, 2010). Sociální kapitál funguje na stejném investičním principu, jako kapitál ekonomický. Jedinec musí investovat určité prostředky pro vytvoření a konstantní udržování statků tvořících obsah kapitálu sociálního. Tato "investice" (v podobě času a sociální aktivity) se proměňuje v kapitál v momentě, kdy je člověk druhými vyhledáván. Arnošt Veselý ve své publikaci Teorie mnohačetných forem kapitálu (2006) tvrdí, že na rozdíl od kapitálu ekonomického je vznik a zánik hodnoty kapitálu sociálního pevně spojen s narozením a úmrtím člověka a že po smrti jedince, který kapitál nabyl, bezpodmínečně zaniká. Tuto tezi bych chtěla rozporovat, jelikož odkazy známých osobností přetrvávají ve společenských kruzích ve formě historických poznatků a kulturních memů i po smrti jejich autorů. Ačkoli výzkumem ohledně kapitálu se zabývala řada autorů a většina z nich odkazovala na Putnama, tyto poznatky byly spíše kvantitativního charakteru (zejména díky trendu stavět kvantitativní výzkum do popředí), naopak Bourdieu se pokoušel aplikovat vztažnost kapitálu na jednotlivce, pro kterého určuje pozici na společenském žebříčku, jež je následně ukazatelem moci a vlivu daného jedince. (BOURDIEU, 1986, s. 47). I když společenský akt předávání ceny je do jisté míry aktem většího fyzicky i nefyzicky přítomného kolektivu, faktor jedince jako katalyzátoru události je pro mne primárně zkoumanou jednotkou, proto jsem se rozhodla dát přednost poznatkům Bourdieuho před Putnamem.

3.4 Akt předávání cen

Udílení cen prakticky ve všech kulturních oblastech je jakousi zvláštní ekonomickou transakcí, která oceněnému jedinci zajišťuje přísun všech výše zmíněných forem kapitálu. Vedle kapitálu ekonomického, který je v těchto případech reprezentován finančním darem, spojeným s oceněním (finanční ocenění je doménou například festivalu Sundance), jde právě o kapitál kulturní a sociální, přičemž oba tyto typy kapitálu jsou reprezentovány nabytím kontaktů a prestiže, tedy hodnot, potřebných pro snadnější získávání finančních prostředků během umělecké kariéry. Zásadním faktorem, který ovlivňuje růst i úbytek prestiže se počítá ohlas okolí, tedy médií a laické veřejnosti, jakožto konzumentů umění. James F. English ve své publikaci Ekonomie Prestiže (2011) mluví o udělení ceny jako o ekonomickém nástroji k dosahování kulturních cílů. Vzhledem k tomu, že umění musí být reprezentováno umělcem a zároveň osoba umělce je reprezentována jeho

tvorbou, vyvstává zde otázka, jak oddělit osobní tendence od čisté podstaty umění a zda se tyto dva aspekty oddělit dají. Umělec zpravidla tvoří jako osoba s názorem a ačkoli se s oblibou říká, že dobré dílo „žije vlastním životem“, osoba autora a jeho postoje jsou prázkladem existence díla. Rozbuškou v tendencích balancovat rozdílné přístupy se logicky stává děkovaná řeč, jakožto prostor vyhrazený osobě umělce, který ale přebírá cenu za své dílo. Zde právě vrcholí tenze způsobená nemožností zodpovědět otázku, zda je umělec a dílo jedna entita, nebo entity rozdílné. Umělec tak zpravidla může využít prostor děkované řeči nejen aby reprezentoval myšlenky, obsažené ve svém díle, ale aby nějakým způsobem veřejně demonstroval svůj názor na jakoukoli situaci, kterou se cítí být dotčen. Veřejný projev se tak stává další entitou, dalším uměleckým dílem. Jde o jakousi performance, která může často být v rozporu s paradigmatem instituce, v rámci které byl umělec oceněn. V následující kapitole rekonstruuji dva případy, při nichž umělec vykročil mimo komfortní zónu paradigmatu a ovlivnil tak stav svého sociálního kapitálu.

2.4.1 Odmítnutí Oscara Marlonem Brandem

Jedním z nejcitovanějších a nejzásadnějších momentů v historii předávání Cen Akademie (Academy Awards, neboli „Oscar“), je odmítnutí trofeje za nejlepší mužský herecký výkon v hlavní roli, které má na svědomí herec Marlon Brando. Na slavnostní ceremonii, která se konala 5. 3. 1973 se Marlon Brando vůbec nedostavil a vyslal za sebe mladou Apačku Sacheen Littlefeather, předsedkyni Národní rady pro dobrou prezentaci původních Američanů. Její příchod na jeviště komentoval hlas uvaděče. „Cenu za Marlona Branda převezme slečna Sacheen Littlefeather.“ Podle režijního pokynu je zřejmé, že subverze v podobě zástupné osoby pro převzetí sošky je ještě akceptovatelná, ale s odmítnutím ceny nikdo nepočítal. Do té doby Oscara odmítl pouze jeden člověk. Littlefeather vystoupila na jeviště, kde mávnutím otevřené dlaně odmítla předávanou trofej a přečetla vzkaz Marlona Branda pro publikum.

„Dobrý den, mé jméno je Sacheen Littlefeather, jsem apačka a jsem prezidentka Národní rady pro dobrou prezentaci původních američanů. Tento večer reprezentuji Marlona Branda a byla jsem jím požádána, abych vám vzkázala, že

s velkou lítostí nemůže přijmout tuto velmi štědrú cenu. Důvodem jeho počínání je zacházení současného filmového průmyslu s Americkými Indiány."

Littlefeather se se slzami v očích odmíčila.

„Omluvte mne."

V tomto momentě část publika začala bučet a část v reakci na bučení začala tleskat, aby ženu podpořili. Littlefeather pokračovala v proslovu.

„A také kvůli nedávným událostem u Wounded knee" Pevně doufám, že jsem tento večer svým výstupem nenarušila a že se v budoucnu naše srdce budou potkávat s porozuměním a štědrostí. Děkuji vám jménem Marlona Branda."

Na adresu Marlona Branda se pro média vyjádřila řada osobností, kteří nešetřili tvrdou kritikou. Za vyzdvižení stojí proslov Johna Waynea, který obdržel cenu akademie v roce 1970 za svůj výkon v roli pistolníka divokého západu ve filmu Maršál.

„Pokud nám Brando chtěl něco vzkázat, měl přijít osobně a přednést své názory, místo aby poslal nějakou malou neznámou holku v indiánském převleku."

Toto vyjádření je příznačné hned z několika důvodů. Prvním z nich je fakt, že John Wayne byl herec, pověstný svými rolemi ve westernových snímcích, které sveřepě zobrazovaly Indiánské kmeny jako divošské bytosti, které je potřeba vybit a podporovaly tak diskreditaci původních obyvatel Ameriky. Marlon Brando se mimo jiné k tomuto systematickému znevýhodňování indiánské rasy vyjadřuje ve svém vzkazu médiím, který byl veřejnosti předán po slavnostní ceremonii. Brando i Littlefeather byli za své politické gesto ostře kritizováni profesionální i laickou veřejností. Littlefeather, která měla do té doby herecké ambice, byla pobouřenými osobnostmi tehdejší Hollywoodské scény zdiskreditována a na několik let se stáhla z veřejného života. Hodnota symbolického kapitálu, který pozbyla v oblasti filmového průmyslu byla ale kompenzována následným uznáním ve sféře

lidskoprávního aktivismu, jelikož její výkon z roku 1973 je doteď médií zmiňován jako jeden z nejsilnějších momentů v historii předávání cen filmové akademie. Osobnost Sacheen Littlefeather nadále figurovala v organizacích pro zajišťování zdravotní péče znevýhodněným vrstvám obyvatel, nebo třeba na projektech pro poskytování pomoci lidem s AIDS, na kterých mimochodem spolupracovala i s Matkou Terezou.

Záznam kultovního momentu čítá na platformě Youtube přes osm milionů shlédnutí a více než deset tisíc lidí se vyjádřilo v komentářové sekci. Ačkoli je incident přes čtyřicet let starý, veřejná debata pod záznamem je stále živá a za pozornost stojí komentář, který je pouze měsíc starý (uživatel komentář připojil v červenci roku 2019).

Sou1defiler: Hollywood se nikdy nezměnil. Oscary byly vždy žumpou lidí, kteří se nechávají líbat prdel a hladit ego. Bylo tomu tak v roce 1973 a platí to i v roce 2019. (vlastní překlad)

Franz Styles: Není to, o čem by ceremonie měla být? Oscary přece nejsou politickým jevištěm. Je to událost k oslavě filmových, režijních a hereckých úspěchů a ne k propagaci osobních politických závěrů.

Tyto komentáře zmiňuji proto, že stejně jako tomu bylo v případě Fu Yue a ocenění Golden Horse, i zde lidé pochybují o politickém potenciálu slavnostních ceremonií.

2.4.2 Projev Vanessy Redgrave

V roce 1978 byla za svůj herecký výkon ve vedlejší roli oceněna cenou Akademie Vanessa Redgrave, hvězda filmů Zvětšenina od Michelangela Antonioniho (1966), či muzikálu Camelot, režírovaného Johnem Loganem (1967). Ačkoli Redgrave za svou kariéru posbírala řadu uznávaných filmových ocenění a její symbolický kapitál byl tudíž na vysoké úrovni, svým děkovným proslovem na Oscarové ceremonii vyvolala četné nesouhlasné odezvy a její herecká kariéra byla pro velkou filmovou produkci zdiskreditována na následující dvě dekády. Redgrave předstoupila před

publikum, aby převzala sošku za svůj výkon ve filmu Julia (1977), který režíroval židovský tvůrce Fred Zinnermann, a přednesla emotivní politický projev.

„Moji drazí kolegové, moc vám děkuji za tuto poctu mé práci. Myslím, že Jane Fonda a já jsme podaly největší výkony svých životů a myslím si, že se tak stalo díky režiséru Fredu Zinnermannovi. Také si myslím, že je to díky naší víře v to, co vyjadřujeme. Dva miliony lidí, kteří ztratili své životy, byli připraveni obětovat vše v boji proti nacistickému a rasistickému Německu. A já vám tleskám a děkuji a myslím si, že byste měli být velmi hrdí, že jste v posledních týdnech rovně stáli a nenechali se zastrašit výhružkami malé skupiny sionistických hulvátů, jejichž chování je urážkou památky Židů po celém světě a jejich velkému heroickému obrazu odporu proti fašismu a rasismu. A já vzdávám čest tomuto pomníku a vám všem, kteří jste vydrželi být pevnými až do poslední rány v době, kdy Nixon a McCarthy zahájili celosvětový hon na čarodějnice proti těm, kteří se pokoušeli ve své práci a životě vyjádřit pravdu, ve kterou věřili. Vzdávám vám čest a slibuji vám, že budu nadále pokračovat v boji proti fašismu a antisemitismu. Děkuji.“

Poslední věty projevu Redgrave doprovázela vzrůstající hladina ohlasů z publika, které se očividně pokoušely proslov narušit a ukončit. Konec děkovné řeči byl utopen v potlesku a hudebním motivu ceremonie.

Sousloví „sionističtí hulvátí“ bylo médií označeno jako kontroverzní a problematické. Záznam živého přenosu bohužel nezachycuje reakci režiséra Zinnermanna a po celou dobu zůstává nehybně na portrétu Redgrave. Dav však při zmíněném slovním spojení začal hlasitě bučet. Vanessa Redgrave pojmem „sionistický hulvát“ odkazovala k přívržencům tzv. Židovské obranné ligy (Jewish defense league), kteří na její osobu útočili ve spojitosti s její producentskou podporou dokumentárního snímku The Palestinian (1977), reflektujícího situaci Palestinců po ustanovení Izraele jakožto židovského státu. Židovská obranná liga je celosvětově známou radikální organizací jejíž postoje a metody pro svou militantní povahu židovskému obrazu v očích veřejnosti spíše škodily. V brzkých ranních hodinách před slavnostní premiérou filmu The Palestinian v divadle Doheny Plaza v Los Angeles byla přívržencem Židovské obranné ligy odpálena bomba. Liga

se dále veřejně hlásila k pálení podobizen Vanessy Redgrave a narušování slavnostní ceremonie cen akademie.

Na adresu projevu Redgrave se vzápětí vyjádřil scénárista Paddy Chayefsky, známý tím, že byl v té době jedinou osobou ve svém oboru, která získala tři samostatné Ceny Akademie za originální scénář. Jeho symbolický kapitál měl tedy v té době vysokou hodnotu.

„Předtím, než se přesuneme k vyhlášení další ceny, je zde maličkost, kterou bych chtěl urovnat, abych se mohl i zítra sám na sebe podívat do zrcadla. Chtěl bych říct, a je to samozřejmě jen můj osobní názor, že jsem unavený a znechucený z lidí, kteří Ceny Akademie vykořisťují pro účely své politické propagandy. Rád bych upozornil slečnu Redgrave, že její výhra není stěžejním historickým momentem, nepotřebuje být doprovázena prohlášením a jednoduché děkuji by stačilo.“

Publikum tento proslov podpořilo mnohem výrazněji, než proslov Redgrave.

4. Výzkumná část

4.1 Kontext cen Golden Horse

Cena Golden Horse je největším oceněním pro čínsky mluvící filmový průmysl a často je mu přidělována přezdívka "asijský Oscar", jako odkaz na jeho ekvivalenci k výročnímu ocenění Americké filmové akademie, širší veřejností uznávanému jako nejprestižnější a nejvíce medializované filmové ocenění v historii filmové produkce. Golden Horse je udělováno filmovým tvůrcům od roku 1962. Název "Golden Horse" (金馬 Kin-Ma) pochází z kombinace částí názvů ostrovů Kinmen a Matsu jež leží jen pár kilometrů od čínské pevniny v Taiwanském průlivu, připadají ale pod správu Taiwanské vlády. Použití jmen těchto dvou souostroví je do značné míry signifikantní, jelikož představují strategický vojenský bod pro Taiwanskou armádu při potenciálních „meziprůlivových manévrech“ (pojem „cross strait relationships“ je často skloňovaný termín v oblasti čínsko taiwanských politických vztahů), tedy vojenskou intervencí mezi pevninskou Čínou a ostrovem Taiwan. Ocenění bylo ustanoveno Vládní informační kanceláří (Executive Yuan) za účelem systémové motivační podpory filmů vyrobených ve vládním režimu KMT, tedy ideově souznících s Čankajškovou politikou. V roce 1990, tedy po zrušení stanného práva, demontáži vojenské diktatury a nástupu prvního prezidenta z řad rodilých Taiwanců, bylo ocenění předáno do správy *The Motion Picture Development Foundation R.O.C.*. Od roku 1996, po takzvané *třetí průlivové krizi* mezi čínskou lidovou republikou a Taiwanem se Čínská lidová republika začala pravidelně účastnit soutěže.

4.2 Režisérka Fu Yue

Fu Yue se narodila roku 1982 v hlavním městě Taiwanu, Taipei. Roku 2008 dokončila studium na Národní univerzitě Chengchi v oboru rádia a zvuku, svůj magisterský titul získala na odborném institutu zvuku a obrazu na Národní umělecké akademii ve městě Tainan. Už od svých studií se zabývala angažovanou politickou tvorbou, její absolventský snímek *Mirror!* zobrazuje diskuzi jejich rodičů a politické situaci na ostrově. V roce 2012 Fu Yue dokončila snímek „Dialog mezi Modrou a Zelenou“, který zobrazoval náhled mladých obyvatel Taiwanu s odlišným politickým a jejich reflexi tehdejších výsledků voleb. Film končil v momentě, kdy

byl oznámen výsledek prezidentských voleb v roce 2012. Fu Yue poté okamžitě začala natáčet sequel filmu tak, aby obsáhla období prezidentské vlády až do další volby v roce 2016. Film Dialog Modré a zelené sestával z osmi mladých lidí, kteří vyjadřovali své postoje na adresu taiwanské politiky. I když Dialog mezi zelenou a modrou měl určité úhly pohledu od studentů z Číny a Hong Kongu, většinou se film zaměřoval na myšlenky lidí z Taiwanu, proto se rozhodla pro začlenění aspektu Číny do svého dalšího filmu "Naše mládí na Taiwanu". Zajímalo ji, jakým způsobem mladí lidé z Číny a Hong Kongu vymýšlejí způsoby revolty proti stále sílícímu tlaku ze strany čínské komunistické vlády. Hlavními protagonisty jejího dalšího snímku se proto stal mladý taiwanský aktivista Chen Wei Ting a čínská studentka Tsai Bo Yi, která byla tou dobou pro své aktivity populární na sociálních sítích. Události, ve kterých oba student participovali, se označovaly jako hnutí 318, které protestovalo proti „antimediálnímu monopolu“, který chtěla Čína uvalit na Taiwan (podle vlastního rozhovoru s Fu Yue).

4.3 Ceremoniál v roce 2018

55. ročník slavnostního předávání ocenění Golden Horse se konal dne 17. listopadu v síni Sun Yat Sen Memorial hall ve městě Taipei. Ceremoniál byl vysílán živě na území Taiwanu, Čínské lidové republiky, Hong Kongu a Singapuru, tedy pro publikum všech zúčastněných národností. Dále pak slavností předávání živě streamovala internetová platforma youtube. Předchozí roky byl předsedou poroty taiwanský režisér Ang Lee, který ale k roku 2018 převzal funkci v organizačním výboru a proto postoupil křeslo předsedy poroty čínské herečce Gong Li, která je v Číně uznávanou superstar.

Ocenění pro nejlepší dokumentární film získala Fu Yue se svým nejnovějším snímkem Naše mládí na Taiwanu a při převzetí ceny veřejně přednesla děkovný projev, který je katalyzátorem dynamických sporů ohledně vztahů Číny a Taiwanu.

4.3.1 Proslov Fu Yue

„...Doufám, že jednoho dne bude Taiwan vnímán jako opravdu nezávislá entita. To je pro mne jako pro taiwanku největší přání....“

4.3.2 Událost očima médií

Průběh události jsem se rozhodla interpretovat prostřednictvím kombinace mediálních vyjádření, která svou různorodostí podporují étos dynamičnosti akce. Veřejné projevy dále interpretuji ve vztahu k tématu práce a doplňuji o komentář Fu Yue, který vznikl formou soukromého rozhovoru při našem setkání.

BBC:

...Příští sobotu se herci, režiséři a filmaři sejdou v hlavním městě Taiwanu, aby se zúčastnili výročních cen Golden Horse Award. Letošní show je 55. ročníkem. Se vzrůstajícími investicemi do čínského filmového průmyslu je pravděpodobné, že někteří z těch, kdo se v sobotu projdou po červeném koberci, se v budoucnosti stanou celosvětově známými celebritami. Stejně jako Ceny Akademie (Oscar), i ceny Golden Horse budou držet diváky přilepené k obrazovkám do pozdní noci a donutí veřejnost, aby o nich v následujících dnech nepřestala mluvit....

China post:

Golden Horse byly bohužel zpolitizovány.

...Nícméně citlivé politické téma mezi Taiwanem a Čínou zatemnilo pozornost na filmy a umění. Naše mládí na Taiwanu, dokumentární film, popisující Taiwanského studenta a čínskou studentku, kteří sdílí sny o rebelii a budování lepší země, byl oceněn cenou pro nejlepší dokumentární film...

Inkstone News:

...Šestatřicetiletá taiwanská režisérka, Fu Yue, byla právě oceněna nejvyšší poctou v dokumentárním filmu čínsky mluvícího světa. Ale její sny byly ještě větší. Režisérka popadla mikrofon třesoucí se rukou, posmrkla a poté udělala něco nevýslovně nemyslitelného v globálním filmovém průmyslu. Vzdorovala Číně...

Shangaiist:

... Reakce byla okamžitá. Kanály pro živý přenos na pevninskou Čínu byly okamžitě přerušeny, televize ukazovaly pouze černou obrazovku. Rozzlobení Netizeni (slovo netizen nemá český ekvivalent, ale je v dnešní době čteně užíváno. Jde o spojení slov net a citizen, doslovně přeloženo jako obyvatel internetu, tedy někdo, kdo se aktivně zapojuje do internetového komunitního života, tj.: aktivně se účastní diskuzí na sociálních sítích) zanechávali tisíce komentářů na facebookovém profilu režisérky, ve kterých ji označovali jako separatistku a zrádkyni.

Whats on Weibo:

...Během živě přenášené události kamery často zabíraly publikum v sále. Po poznámce Fu Yue se propast mezi čínským a taiwanským publikem stala bolestně viditelnou díky jejich smíšeným reakcím. Lidé ukazovali podporu i odpor. I když byl její proslov doprovázen množstvím jásotu, některé záběry v publiku ukazovaly též diváky, kteří očividně nesouhlasili, nesmáli se a netleskali...

...Slavný režisér Ang lee, který předsedá výboru Golden Horse, se váhavě usmíval, mračil a držel spojené dlaně v prosebném gestu bez tleskání – tento obraz se okamžitě změnil v mem, který obletěl čínské sociální sítě. V pozdější fázi show vystoupil na jeviště Tu Men, herec z pevninské Číny, se svým zpětným úderem, když prohlásil, že je poctěn předat cenu v "Číně, Taiwanu" "很荣幸来到中国台湾" a že obě strany jsou jedna velká rodina. Tato poznámka byla doprovázena slyšitelným lapáním po dechu z publika, někteří lidé okamžitě vyjádřili podporu hlasitým tleskáním a jásotem, zatímco jiní měli kamenné výrazy...

Variety:

...Čínská herečka Gong Li, předsedkyně letošní poroty, vypadala v přímém přenosu velmi rozlíceně. Gong Li později odmítla stát po boku Ang Leeho na jevišti, aby uvedla nominace pro nejlepší film. Toto gesto bylo širší veřejnosti interpretováno jako protest...

..."Odmítnutí předat cenu bylo pravděpodobně nejsilnějším protiútokem, jaký mohla Gong Li provést. Vypadala, že říká: Jako porotkyně tímto mezi námi

vykresluji jasnou hranici." Okomentoval událost jeden post na Čínské sociální platformě WeChat....

Whats on weibo:

...Ačkoli nebylo jasné, jaký je pravý význam tohoto incident, Ang lee později vysvětlil, že Gong Li tak konala, jelikož chtěla zůstat sedět se zbytkem poroty. Většina netizenů ale považuje gesto Gong Li jako politický odpor proti výrokům o nezávislosti Taiwanu. Hashtag „Gong Li odmítá udělit cenu“ se stal trendem na čínských sociálních médiích. Jen platforma Weibo zaznamenala 1,8 miliardy shlédnutí. Hashtag „Odpověď Ang Leeho na odmítnutí Gong Li udělit cenu“ měl 110 milionů shlédnutí...

...Ang Lee po skončení show oznámil tisku, že „Taiwan je svobodný a filmová událost je názorům otevřená. Můžete říct, cokoli chcete. Doufám, že nikdo nebude zpochybňovat čistotu Golden Horse ocenění. Prosím všechny, aby filmaře respektovali.“ ...

...Celebrity jsou často zařazeny na černou listinu a jeji jim odepřen vstup na čínské území potom, co vyjádří podporu nezávislosti taiwanu. Kupříkladu minulý rok se americká zpěvačka Katy Perry nesměla účastnit módní přehlídky Victorias secret ve městě Shanghai, protože si přes ramena přehodila taiwanskou vlajku a nosila kostým s motivem slunečnic na svém vystoupení v Taipei v roce 2015, čímž vyjadřovala podporu studentského hnutí na taiwanu v roce 2015...

ABC.net:

Kontroverze se nafoukla v online prostoru a stala se horkým tématem na platformě Weibo. Příspěvek z China Daily měl více než 8.87 miliard přečtení a 12 milionů komentářů, z nichž většina zastávala stanoviska politiky „jedné číny“.

Mezitím začala režimem podporovaná média, jako Peoples daily a China daily, šířit hashtag „Čína se nesmí zmenšit“, nebo „Číně nesmí být odebrát ani malý kousek“, což je slogan, který byl prvně použit v roce 2016 při příležitosti arbitráže jihočínského moře.

Fu Yue si musela být vědoma, že nerespektováním čínského scénáře sama sebe s jistotou vyřadí z největšího filmového průmyslu na světě. Protiúder, který po

jejím činu následoval, tuto tezi jen potvrdil. Dokument Naše mládí na taiwanu, který se zabývá studentským protestem proti obchodnímu paktu s čínou, byl vymazán ze seznamu oceněných na populárních čínských filmových webech, jako třeba Sina Film.

Fu Yue volala po hlasech lidí s odlišnými názory, aby se pokusili o situaci mluvit, aby podle jejích slov "započala nový dialog".

„Je mi tě opravdu líto. Stále žiješ ve světě své vlastní imaginace. Tvůj život je marný.“ Okomentoval Ding Jiexin

Profesor Yia-Chung Chang, jež učí na katedře politologie na Národní Taiwanské Univerzite v taipei ve svém vyjádření uvedl, že proslov Fu Yue měl za cíl vyvolat kontroverzi, zvláště když byl přednesen na velkém jevišti.

"Chápeme, že slečna Yue byla pohnuta svými vlastními emocemi, nicméně těmito slovy otevřela Pandořinu skříňku. Jako umělkyně možná nedomýšlela své počínání do hloubky. Možná pouze chtěla vyjevit své pocity, nejspíš žije pouze ve své vlastní ideologii. Nechal se profesor Chang slyšet pro kanál ABC. (paralela s paddym chayefskim) "Přesprůlivové vztahy jsou velmi křehké a citlivé, je lehké je chybně interpretovat. Možná Fu Yue vůbec nepřemýšlela, zda je vhodné při této události takto hovořit."

BBC

... V neděli po incidentu se nechala slyšet taiwanská prezidentka Tsai Ing Wen na svém oficiálním facebookovém profilu...

Tsai Ing Wen:

Nikdy jsme nepřijali označení „Čína, Taiwan“ a toto označení nadále ani přijímat nebudeme. Taiwan je Taiwan. Jsem na včerejší Golden Horse ceremoniál hrdá. Průběh události jen podpořil viditelné rozdíly mezi Čínou a Taiwanem, které spočívají především v naší svobodě a různorodosti. Taiwan je rájem, kde mohou být všechny umělecké vize naplněny bez restrikcí. Golden Horse tohoto svobodného ducha podporuje. Víáme všechny filmaře, aby navštívili Taiwan a sdíleli své poznatky. Zde nikdo nezmizí, ani nebude umlčen, protože má jiné přesvědčení. Nemáme ani žádné citlivé termíny, které bychom na internetu blokovali. Toto je Taiwan. Ale doufáme, že i ti, kteří Taiwan navštíví si budou užívat čistého a svobodného vzduchu a zároveň budou respektovat myšlenky

lidí z Taiwanu. Taiwan je demokratická otevřená společnost. Máme svobodu slova a lidi, kteří vyjádří své názory a pohledy svobodně by neměli být vystaveni kyberšikaně.

4.3.3 Komentáře veřejnosti na sociálních sítích

Juanna:

Golden Horse je filmová událost. Proč ji mícháte s politikou? Fu Yue by měla za svůj komentář být potrestána.

Tzu-Hsiu Tzeng:

Juanno, Golden Horse bylo ustanoveno jako nástroj propagandy v době autoritářské nadvlády KMT. Originální myšlenka byla v užití ceny pro propagaci filmů, které podporují režim. Cena byla liberalizována, když Taiwan svrhl režim KMT a ustanovil demokracii. Mimochodem, večer se zpolitizoval, když ten čínský režisér označil taiwanské režiséry jako čínské. Takže to byla Čína, která první politizovala. Toto je svět, kde každý umělec může vystoupit na jeviště a pronést svůj politický komentář. Proč by Fu Yue měla být tou, která je potrestána? Možná bys měla volat po trestu pro Roberta De Niro.

James Hsieh:

Prosím, zrušte Golden Horse ocenění. Prosím, zrušte tu pochybnou cenu, která byla vytvořena, aby podporovala nacionalismus v době nadvlády KMT. Prosím, nepodporujte tohle ocenění, které akorát napomáhá Číňanům vyrábět velké množství filmů. Prosím, neudržujte instituci, která podporuje vznik filmů pod cenzurou Čínské komunistické strany. Prosím, podporujte radši lokální umělecká ocenění, která dodávají odvahu zdejším mladým umělcům. Prosím, nezneužívejte peníze, které platím ze svých těžce vydělaných daní. Podpora Golden Horse utlačuje Taiwan. Už nechci sledovat, jak takhle čínská skupina posazuje politiku nad umění a každým rokem Taiwan více potlačuje. (tradiční čínština)

闫丽娟 :

Pokud se někdo účastní filmové události, má mluvit pouze o filmech, to je nastavený konsenzus pro účast všech hostů. A místo toho si jeden člověk vystoupí

na jeviště a začne neadekvátně útočit se svou politickou agendou a nedobrovolně vtáhne ostatní do svých záležitostí. Toto není věcí svobody slova, ale nízké morálky. Dávejme si pozor na lidi, kteří spálí les, aby si posvítili na vlastní cestu. (zjednodušená čínština)

聶宏光 Vaše vláda vám zakázala používat Facebook, tak proč na něj lezete ?

Adela Smith:

Dokument vždycky byl politicky orientovaný a všechny světové festivaly to respektují. Tak proč ne Golden Horse? To není názor jenom jednoho člověka, ty čínský idiote.

Anonym:

Když se z dnešního pohledu podíváme na Monu Lisu, řekneme, že je pokladem lidského druhu a ne Florencie. Umění a kultura jsou dalekosáhlejší, než geografické hranice, nebo čas. Dosahují mnohem dál, než tvá ideologie a tvé nízké hodnoty. Ta režisérka záměrně vyprovokovala lidi. To bylo od ní velmi nízké.

4.3.2 Komentář Fu Yue a má interpretace

Celý incident demonstruje širokou komplexnost problému využití hodnoty sociálního kapitálu. Máme zde konflikt, který nastává v rámci smíšené národnostní skupiny a rozdílných politických přístupů. Jak je podotýkáno mnohými hlasy z řad veřejnosti, ocenění Golden Horse je prestižní uměleckou událostí, jejímž hlavním cílem je hodnocení uměleckého výkonu. Ten se ale podle rozdílných ohlasů nemůže oddělit od politické problematiky, která je v rámci této platformy přítomna. Pokud není ocenění vztaženo na skupinu lidí se striktně stejnými politickými stanovisky, není možné, aby došlo ke vzájemnému konsenzu. Jak zmiňuje sama Fu Yue:

...objevují se zde rozdílné ohlasy a já si myslím, že rozdílnost názorů je indikována rozdílností očekávání jejich nositelů...

Ačkoli Fu Yue byla v rámci čínského filmového průmyslu citelně zdiskreditována její symbolický kapitál vzrostl na nadnárodní úrovni. Pokud zadáme do vyhledávače Google pojem Golden Horse Award, jméno Fu Yue se v různých kontextech objevuje ve třech z pěti prvních příspěvků, její osoba je tedy pro tento rok patrně nejcitovanějším pojmem, ať už se jedná o kritické, nebo podpůrné

ohlasy. Pro pozorovatele mimo kontext se tak nehledě na palčivost její osobní situace a situace jejího bezprostředního okolí může Fu Yue jevit jako přední osobnost čínsky mluvícího filmového průmyslu.

Taiwanský režisér čínského původu Wang Tong označil v soukromém rozhovoru jednání Fu Yue jako neadekvátní a zbytečné, Fu Yue jeho slovy „zcela nepřiměřeně ohrozila fungování jedné z nejdůležitějších uměleckých institucí v čínském filmovém průmyslu a poškodila přesprůlivové vztahy.“ Fu Yue se k jeho slovům vyjádřila takto:

... Hodně lidí mělo k této záležitosti svůj komentář. Často zazněla teze: politika je politika, umění je umění. Toto je vlastně velmi zajímavé, takovéto věci jsou klišé. Pojdme se nejdřív bavit o tom, zde je tento projev nezbytný, nebo ne. Chtěla bych lidem dát najevo, že to není o tom, zda jde projev nezbytný, nebo ne. To tím chci říct. Můžete říct, že je nezbytný, ale je to váš osobní názor. Pokud o tom doopravdy chci mluvit, pak je to pro mne nezbytné. Nikdo nemůže definovat, zda to co člověk chce říct je nebo není nezbytné. To je otázka respektu...

Wang Tong byl mým profesorem při zahraniční stáži na taiwanské filmové akademii a je považován za veterána taiwanského filmu. Na svém kontě má tři ocenění Golden Horse a v roce 2019 mu bude na slavnostní ceremonii uděleno ocenění za celoživotní přínos taiwanské kinematografii. Jeho symbolický kapitál ve filmovém odvětví je tedy zcela nezanedbatelný. Na mou otázku, zda si myslí, že její gesto bylo inspirací pro ostatní lidi odpověděla: myslím, že je zde několik filmařů, kteří mne po tomto incidentu chtěli podpořit, takže vystoupili, ale toto jsou ojedinělé případy, což je také faktor, který mě nutí přemýšlet o tom, kolik lidí se bojí promluvit nahlas a někteří lidé jen cítí, že nic říkat nemusí. Spousta lidí je ale zdrženlivých, ale věřím že je jenom male procento lidí, kteří to přiznají.

Fu Yue se dále vyjdrňuje k problematice dlouhodobosti účinku svého projevu versus odkazu svého filmu. V případě Fu Yue mělo i dílo i děkovný proslov stejnou tendenci.

...Myslím, že neexistuje cesta, jak to rozhodnout, protože pro krátký časový úsek, ano, lidé více uvidí můj projev, pronesený v určité časové éře, nebo možná ani ne v éře, projev vždy bude pouze případem. Můj film má dvě hodiny a stále se ozývají lidé, kteří ho chtějí vidět. Takže v tomto momentě nebude dopad filmu jistě tak veliký v porovnání se skandálem, ale nemyslím si, že se z toho dá vyvodit

nějaký závěr, protože si myslím, že film zůstane déle a že má více co říct. Takže v dlouhodobějším výhledu stále cítím, že film má potenciál dospět dál...

5. Závěr

Pro svůj výzkum jsem vytyčila otázky, na které jsem se prostřednictvím interpretace zaznamenaných událostí pokoušela odpovědět a zároveň se pokusit aplikovat strukturu interakčních rituálů Randalla Collinse na sled událostí. Na všech třech zmíněných případech se ukazuje, že vystoupit proti paradigmatu skupiny a vyvést ji v přítomném čase z komfortní zóny sebou nese projevy nevole. Dav pod vlivem emocionální energie reaguje mnohem silněji, než by tomu bylo při neveřejném dialogu a reakce publika (ať už souhlasné, či nesouhlasné) mohou v přímém čase modifikovat rozhodnutí exponovaných osobností. Ze všech případů je též patrné, že nejen děkovný projev je samostatnou disciplínou, ale jakákoli veřejná reakce ve formě projevu se též stává autorským výstupem, který modifikuje hodnotu sociálního kapitálu. Je též zřejmé, že stoupající hodnota symbolického kapitálu s sebou nese vzrůstající nutnost loajality vůči paradigmatu instituce, která dané osobě kapitál zprostředkovává. Z výzkumu též vyplývá, že je kontroverze jakkoli nekomfortní pro jakoukoli stranu, nese sebou nezpochybnitelný nárůst sociálního kapitálu pro osobu, která ji vyvolala. Vzhledem k četnosti zmínek o všech třech případech při použití základních klíčových slov při internetovém vyhledávání usuzuji, že pokles symbolického kapitálu v okamžité reakci na problematyczny moment je ve většině případů kompenzován dlouhodobým nárůstem symbolického kapitálu v širším kontextu. Vzniká tak příhodná paralela ke Collinsově teorii dlouhodobé a krátkodobé emoce, jakožto produktu interakčního rituálu. Hodnota adekvátnosti výroku vůči určité skupině není jednoznačně určitelná, vzhledem k faktu, že povaha kolektivu je průsečíkem několik nesourodých skupin. V případě Fu Yue jde o rozdílné národnosti s rozdílným politickým kontextem na umělecké platformě. Dalším zajímavým poznatkem je, že ačkoli se jedinec po narušení paradigmatu skupiny setkává s institucionální, nebo společenskou restrikcí, je jeho jednání pro společnost přitažlivé jako projev rebelie, který je podle četnosti internetových reakcí atraktivním. Kontroverzí lze propagovat sebe sama, či své dílo a kontroverzní projev je tak i přes svou nekomfortní formu efektivním nástrojem pro propagaci osobních záměrů. Osobní záměr může být v situaci jedince s takto strmě navýšeným sociálním kapitálem v krátkém časovém horizontu modifikován pocitem, který Collins označuje jako smysl pro morálku. Na stejném principu je pak postavena reakce publika. Jako slabinu práce vidím nedostatečný vhled do problematiky ostatních případů. Do

budoucná bych chtěla tuto tematiku stavět na spíše kombinované formě případové studie, jelikož si takto květnaté téma zaslouží zevrubnější historický vhled.

Svou studii zakončím posledním příkladem děkovného projevu, který je označován jako kultovní a který dle mého názoru svým emocionálním vyzněním podtrhuje mé poznatky o vlivu společnosti na kapitál jedince. Jde o děkovný proslov herečky Sally Field, který pro nesla při příležitosti své výhry Ceny Akademie pro nejlepší ženský herecký výkon v hlavní roli ve filmu Místa v srdci (Places in the heart) z roku 1984. Její proslov doplňuji o odkaz na internetovou databázi děkovných proslovů, která byla vytvořena v rámci Americké Filmové Akademie.

„Oh, Bentone, co jsi pro mě udělal; opravdu jsi změnil můj život. Tentokrát to pro mě znamená mnohem víc, než kdy dřív. Nevím proč. Myslím, že napoprvé jsem to sotva cítila, protože to všechno bylo tak nové. Hodně dlužím hereckému obsazení, svým kolegům, Lindsay a Johnovi a Dannymu, Edovi a Amy a mým malým přátelům Gennie a Yankton. Dlužím své rodině hodně za to, že mě držela pohromadě a milovala mě a trpěla mou posedlostí. Chci vám poděkovat. Neměla jsem ortodoxní kariéru a chtěla jsem víc než cokoli, abych měla váš respekt. Dřív jsem to necítila, ale tentokrát to cítím. A nemohu popřít skutečnost, že mě máte rádi. Právě teď mě máte rádi! Děkuji.

<http://aaspeechesdb.oscars.org/>

6. Použitá literatura a zdroje

- 1. Collins, Randall. 2004. Interaction Rituals Chains. Oxford: Princeton University Press..
- 2. Disman, Miroslav. 2006. Jak se vyrábí sociologická znalost. Praha: Karolinum.
- 3. Durkheim, Émile. 2002 [1912]. Elementární formy náboženského života. Praha: OIKOYMENH.
- 4. Eisenstadt, N. Shmuel, Giesen Bernhard. 2003 [1995]. „Konstrukce kolektivní identity“, in: Miroslav Hroch (ed.), Pohledy na národ a nacionalismus.
- 5. Schwalbe, Michael. 2007. „Review: Emile Durkheim and Erving Goffman Meet Dr. Magneto“. Contemporary sociology
- Soukup, Václav. 1996. Dějiny sociální a kulturní antropologie. Praha: Karolinum.
- Yin K., Robert. 2009. Case study research : design and methods. Los Angeles, CA: SAGE Publications.
- PILEČEK, J. (2010): Koncept sociálního kapitálu: pokus o přehled teoretických a metodických východisek a aplikačních přístupů jeho studia. https://www.researchgate.net/publication/267975101_KONCEPT_SOCIALNIHO_KAPIT
ALU_POKUS_O_PREHLED_TEORETICKYCH_A_METODICKYCH_VYCHODISEK_A_APLIKACNICH_PRISTUPU_JEHO_STUDIA
- BOURDIEU, P. (1986): The Forms of Capital. Kapitola in RICHARDSON, J. a kol. (1986): Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education. Westport, CT: Greenwood, s. 47–58.
<http://www.socialcapitalgateway.org/content/paper/bourdieu-p1986-forms-capital-richardson-j-handbook-theory-and-research-sociology-educ>
- RŮŽIČKA, M., VAŠÁT, P. (2011): Základní koncepty Pierra Bourdieu: pole – kapitál – habitus. Antropowebzin, 2/2011, s. 129–133.
<http://www.antropoweb.cz/cs/zakladnikoncepty-pierra-bourdieu-pole-kapital-habitus>
- VESELÝ, A. (2006): Teorie mnohačetných forem kapitálů. Studie, Fakulta sociálních věd, Univerzita Karlova. 24 s.
http://publication.fsv.cuni.cz/attachments/117_014_Vesely.pdf
- PLÍŠKOVÁ, Zuzana. \textit{Truchlení za národní ikony jako rituál společenské soudržnosti (případová studie)} [online]. Brno, 2013 [cit. 2019-08-26]. Dostupné z: <<https://theses.cz/id/b7s14e/>>. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce doc. PhDr. Csaba Szaló, Ph.D..

- 13.HRDLIČKA, Vojtěch. \textit{Teorie liberálního míru (conflict-trade debate): případová studie} [online]. Brno, 2013 [cit. 2019-08-26]. Dostupné z: <<https://theses.cz/id/d936x4/>>. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Mgr. Petr Ocelík, Ph.D..
- 14.POSLEDNÍK, Václav. \textit{Odliv kulturního kapitálu z periferních oblastí: příklad Bruntálska} [online]. Brno, 2019 [cit. 2019-08-26]. Dostupné z: <<https://theses.cz/id/ttiesi/>>. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta. Vedoucí práce RNDr. Robert Osman, Ph.D..
- Wikisofia© (2013–2017): Pierre Bourdieu. Filosofická fakulta, Univerzita Karlova. ISSN: 2336-5897
- RUFF, Morgen (2012): Instant canons: Film festivals, film criticism, and the internet in the early twentyfirst century. Portland State University.
- ENGLISH, James F (2011): Ekonomie prestiže: ceny, vyznamenání a oběh kulturních hodnot. Brno: Host, Teoretická knihovna.

Internetové články

- <https://www.miamiherald.com/opinion/op-ed/article213057824.html>
- <https://www.nytimes.com/2019/02/21/movies/oscars-more-political.html>
- <https://www.taiwannews.com.tw/en/news/3761238>
- <https://www.taiwannews.com.tw/en/news/3763884>
- <https://www.taiwannews.com.tw/en/news/3578898>
- https://www.youtube.com/watch?v=7sgAyK_4YpA
- https://www.youtube.com/watch?v=_62AfanuI5Q
- <http://shanghaiist.com/2018/11/19/golden-horse-awards/>
- <https://www.whatsonweibo.com/how-the-golden-horse-awards-turned-dark-after-taiwan-independence-speech/>
- <https://chinapost.nownews.com/20181118-462565>
- https://www.inkstonenews.com/arts/taiwanese-director-fu-yue-defies-china-hoping-independent-taiwan/article/2173963?_ga=2.171777065.885109304.1566159034-666460678.1566159034
- <https://variety.com/2018/film/news/golden-horse-awards-ang-lee-fan-bingbing-gong-li-1203032233/>
- <https://www.theguardian.com/world/2018/nov/20/chinas-oscars-tawian-independence-golden-horse-awards-beijing-cuts-live-coverage>

- <https://www.nytimes.com/2019/02/21/movies/oscars-more-political.html>
- <https://www.youtube.com/watch?v=OrK3jr0lewA>
- <https://www.youtube.com/watch?v=Or5yRn9krDU>
- <https://www.theguardian.com/film/2019/feb/19/the-nine-greatest-oscar-moments-ceremony>
- <https://www.goodhousekeeping.com/life/entertainment/g5148/oscar-scandals/?slide=11>
- https://mp.weixin.qq.com/s?__biz=MzA5NTI2MTQwMA==&mid=2651850087&idx=1&sn=19f6cff5b7291f59248353d758e8a4ea&chksm=8ba6a2d0bcd12bc69528434de231f951b3c0202f2506feff6f264478e445ded059ba8fdad618&mpshare=1&scene=1&srcid=&pass_ticket=fb5cONX0qvctACVHVjF8%2FB0K4K%2FgEy0c3H7uK3bBf9r7m5b8F%2BqGE6eK8cOqSGs9#rd
- <https://variety.com/2019/film/news/golden-horse-awards-china-taiwan-golden-rooster-awards-1203253271/>
- <https://www.nickiswift.com/106330/uncomfortable-oscars-speeches-time/>
- <https://oscar.go.com/photos/2015/13-oscar-moments-youll-never-forget-2/sally-fields-you-like-me-speech>
- <http://aaspeechesdb.oscars.org/>
-